

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE ПРИ САМОПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДИТЯЧИХ ХІРУРГІВ

Л. М. Боярська, О. А. Рижов, Г. В. Корнієнко, В. О. Дмитряков,
М. О. Скалозубов

Запорізький державний медичний університет

THE EXPERIENCE OF THE DISTANT EDUCATIONAL SYSTEM MOODLE USAGE WHILE SELF-PREPARATION OF THE PEDIATRIC SURGEONS DOCTORS-INTERNS

L. M. Boyarska, O. A. Ryzhov, H. V. Korniyenko, V. O. Dmytryakov,
M. O. Skalozubov

Zaporizhian State Medical University

Детально представлено застосування електронної системи дистанційного навчання Moodle як ефективного методу самопідготовки лікарів-інтернів дитячих хірургів. Вивчення інтернами текстового тематичного матеріалу в дистанційному режимі, в зручний для них час, дозволяє покращити рівень теоретичної підготовки майбутніх дитячих хірургів, а також поповнити базу знань, необхідних для вдосконалення практичних навичок і вмінь.

The usage of the electronic distant educational system Moodle as an effective method of self-preparation of pediatric surgeons doctors-interns is presented in details. The studying of the lecture's material in a distant regime in a comfortable for them time gives the possibility to make the level of the theoretical preparation of the future children's surgeons better and also to enrich the database of the necessary for the practical customs and skills improvement.

Вступ. Згідно з новим навчальним планом і програмою, "...Основною метою та завданням інтернатури є набуття та вдосконалення професійних навичок з основних розділів дитячої хірургії, вивчення клініки та діагностики дитячих хірургічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування у дітей, готовності (інтернів) до самостійної лікарської роботи" [1]. Ця мета досягається як під час очного, так і заочного циклів навчання, методи і способи яких постійно вдосконалюються.

Відповідно до програми підготовки, за час трирічної інтернатури з дитячої хірургії, перебування інтернів дитячих хірургів на кафедрі дитячих хвороб ФПО (з курсом дитячої хірургії) з кожним роком зменшується: 6 місяців на першому році інтернатури, 4 місяці на другому і тільки 2 місяці – на третьому. Це при тому, що на першому році більше трьох місяців відведено на засвоєння суміжних дисциплін, а також іде активна підготовка

до складання іспиту з "Крок 3". Таким чином, тривалість очного циклу навчання за три роки інтернатури – дев'ять місяців (в середньому по три місяці за рік). На наш погляд, для повноцінного вивчення всіх розділів дитячої хірургії цього недостатньо. Щоб виконати вимоги програми підготовки, необхідно впроваджувати нові, більш ефективні методи навчання.

Основна частина. За час перебування на кафедрі інтерни активно відвідують лекції, семінарські заняття, беруть участь у роботі науково-практичних та патологоанатомічних конференцій. Підвищуючи рівень теоретичної підготовки, вони паралельно засвоюють і вдосконалюють свою практичну майстерність.

Кафедра дитячих хвороб ФПО (з курсом дитячої хірургії) Запорізького ДМУ постійно докладає зусилля в освоєнні та практичному використанні нових, сучасних методів і способів навчання як лікарів-інтернів, так і лікарів системи практичної охорони здоров'я.

Так, з 2013 року на кафедрі впроваджено і широко практикується дистанційне навчання лікарів-педіатрів різної професійної спрямованості. Новим і перспективним методом є подача лекційного матеріалу в системі дистанційного навчання Moodle. Вона знайшла ефективне застосування і при навчанні лікарів-інтернів.

Автором Moodle є Martin Dougiamas, який запропонував цю електронну систему з метою розширення можливостей викладання. "Moodle пропонує широкий спектр можливостей підтримки процесу навчання в дистанційному середовищі – різноманітні способи представлення учбового матеріалу, перевірки знань та контролю успішності" [2, 3].

Кафедра має певний досвід використання цього методу навчання у лікарів-інтернів дитячих хірургів.

Дану методику ми використовуємо таким чином. На сайті університету, поряд з іншими факультетами, представлена інформація кафедр факультету післядипломної освіти. Кафедра дитячих хвороб цього факультету має у своєму складі курс дитячої хірургії, який і пропонує на цьому сайті необхідну інформацію для лікарів-інтернів дитячих хірургів.

Працюючи в режимі он-лайн, лікар-інтерн, майбутній дитячий хірург, зобов'язаний, під час очного періоду навчання на кафедрі, ознайомитись та вивчити певний об'єм текстового матеріалу, який знаходиться на вказаному сайті університету.

Кожен інтерн має свій, індивідуальний пароль і логін, які він одержує на початку навчання в інтернатурі. Таким чином, під своїм електронним іменем лікар-інтерн дитячий хірург, в зручний для нього час, має можливість зайти на електронну базу кафедри і дистанційно приступити до вивчення теоретичного матеріалу, представленого у вигляді гіпертекстового ілюстрованого матеріалу [4]. Матеріал постійно редагується, поповнюється і вдосконалюється, залежно від вимог програми навчання та року інтернатури.

Текстовий матеріал подано у вигляді "тематичних пакетів", по декілька тем у кожному. Так, наприклад, у тематичному пакеті "Аномалії та вади розвитку" представлені такі теми: атрезія стравоходу, пілоростеноз, хвороба Гіршпрунга, вроджена кишкова непрохідність, вади органів сечовидільної системи і вади розвитку опорно-рухового апарату у дітей. Кожна тема забезпечена достатньою кількістю таблиць, схем та фотоматеріалів, що посилює наочність викладу і покращує її засвоєння. Подано багато доповнень у вигляді відеосюжетів хірургічних маніпуляцій та алгоритмів дій при

різних операційних ситуаціях. Акцент робиться на відеофрагменти ендоскопічних оперативних втручань, враховуючи прогрес ендовідеохірургії в даний час та її перспективність у майбутньому. Відеоінформація подається у вигляді відеороликів на YouTube.

Закінчується тема 4-5^{ма} тестовими завданнями, час відповіді на які не обмежена. Матеріал вважається засвоєним, якщо одержано 100 % правильних відповідей. При результаті "неправильно" інтерн змушений повернутися до змісту теми, з метою його більш глибокого засвоєння. Доступ до наступної теми можливий тільки після того, як засвоєно матеріал попередньої. Дана система дистанційного теоретичного вивчення навчального матеріалу забезпечує належне і достатньо повне ознайомлення майбутніх дитячих хірургів з основними розділами дитячої хірургії, згідно з програмою навчання.

Коли інтерн засвоїв запропонований текстовий матеріал з певного розділу дитячої хірургії, він повинен підтвердити свої знання шляхом "комп'ютерного контролю". Для відповіді на кожне запитання у нього є одна хвилина часу. Комп'ютерний контроль – це набір тестових завдань, які є сумою всіх тестів даного розділу дитячої хірургії, поданих "враздріб". Так, розділ "Аномалії і вади розвитку", який складається з шести тем, закінчується комп'ютерним контролем із 30 тестових завдань. Тридцять тестових завдань – тридцять хвилин на відповіді.

Зарахованим вважається тільки той розділ дитячої хірургії, який інтерн засвоїв, продемонструвавши 100 відсотків правильних відповідей. Якщо відсоток нижче, лікар-інтерн змушений більш досконало вивчити матеріал. Кількість спроб необмежена. Подолавши перший тематичний пакет текстового матеріалу і комп'ютерний контроль з даної тематики, інтерн одержує доступ до наступних.

Як правило, в кінці кожної робочої неділі викладач, зайшовши на сайт кафедри, проводить "зріз успішності" лікарів-інтернів, контролюючи таким чином результати їх роботи в системі Moodle. Він одержує дані про те, скільки часу кожен інтерн витратив на засвоєння матеріалу, які теми засвоїв, які контрольні тести подолав. Отримує також інформацію про теми і розділи дитячої хірургії, що явили собою проблему в засвоєнні окремо для кожного інтерна. З цими даними викладач знайомить інтернів під час чергового семінарського заняття. Проводить з ними бесіду по темах засвоєного матеріалу. Задаючи питання, контролює

рівень знань, та обговорює проблеми, які виникли у деяких лікарів-інтернів при роботі в даній системі дистанційного навчання, намічає конкретні шляхи їх вирішення. Таким чином, щотижневий контроль і опитування інтернів по темах засвоєного матеріалу дозволяє відслідковувати динаміку їх успішності.

На кафедрі дитячих хвороб ФПО ЗДМУ регулярно проводиться “анонімне анкетування” серед лікарів-інтернів, що дає можливість одержати неупереджені дані про оцінку і відношення самих інтернів до виховного і викладацького процесу на кафедрі. Запитання під час анкетування різні, стосуються вони також і дистанційного навчання.

Так, на поставлене запитання “Ваше відношення до дистанційної системи Moodle?” були одержані такі відповіді: “дуже добре” – 85 %, “так собі” – 13 % і тільки 2 % – “негативно”. Тобто можна стверджувати, що запропонована система дистанційного навчання переважно позитивно сприймається лікарями-інтернами і має всі підстави вважатись перспективною.

Таким чином, у період очного циклу навчання на кафедрі ФПО, лікар-інтерн дитячий хірург повинен повністю засвоїти запропонований електронною системою Moodle текстовий тематичний матеріал, відповідно до року навчання та програми навчання і продемонструвати необхідну повноту знань. Дана електронна система дозволяє відстежувати частоту відвідувань інтерном вказаних сайтів і контролювати результати його роботи. Одержані дані використовуються викладачем під час семінарських занять з інтернами і дозволяють більш об’єктивно

оцінити рівень теоретичної підготовки кожного інтерна - дитячого хірурга.

Знання, одержані майбутнім дитячим хірургом при вказаній системі підготовки, є також досить цінними при вдосконаленні його практичних навичок та вмій: у період підготовки хворих до операції, під час проведення оперативних втручань, допомагають на достатньому професійному рівні вести хворих в післяопераційному періоді, аж до повного їх одужання.

Висновки. Враховуючи наш досвід використання системи дистанційної комп’ютерної системи Moodle в підготовці лікарів-інтернів дитячих хірургів на кафедрі дитячих хвороб ФПО Запорізького ДМУ, можна зробити декілька висновків:

- електронна система навчання Moodle є ефективним та перспективним методом дистанційного навчання лікарів-інтернів дитячих хірургів, яка потребує подальшого впровадження і вдосконалення;

- її можна розглядати за варіант самопідготовки лікаря-інтерна, якою він опікується у вільний та зручний для нього час;

- система дозволяє легко перевіряти участь інтерна в даній роботі, індивідуалізувати її результати, допомагає більш об’єктивно оцінити рівень теоретичної підготовки кожного інтерна в період очного навчання на кафедрі;

- знання, одержані за даної системи підготовки, враховуючи відеосюжети оперативних втручань і хірургічних маніпуляцій, є досить корисними при вдосконаленні інтерном своїх практичних навичок та вмій.

Список літератури

1. Навчальний план та програма циклу інтернатури за спеціальністю “Дитяча хірургія” / МОЗ України, НМАПО ім. П. Л. Шупика. – К., 2013. – 40 с.

2. Використання системи електронного навчання Moodle для контролю і оцінювання навчальної діяльності студентів ВНЗ : методичний посібник / [Ю. В. Триус, І. В. Стеценко, Л. П. Оксамитна та ін.] ; за ред. Ю. В. Триуса. – Черкаси : МакЛаут, 2010. – 200 с.

3. Артеменко В. Б. Дистанційні технології та курси: створення і використання в освітній діяльності : монографія / В. Б. Артеменко, Л. В. Ноздріна, О. Б. Зачко. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2008. – 297 с.

4. Анисимов А. М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle : учебное пособие / А. М. Анисимов. – 2-е изд. – Харьков : ХНАГХ, 2009. – С. 4.

Отримано 11.06.15